

НА НАТО

НА СЛОВЕНИЈА

ОПЕРАЦИИ

„M57“

ШТИТ

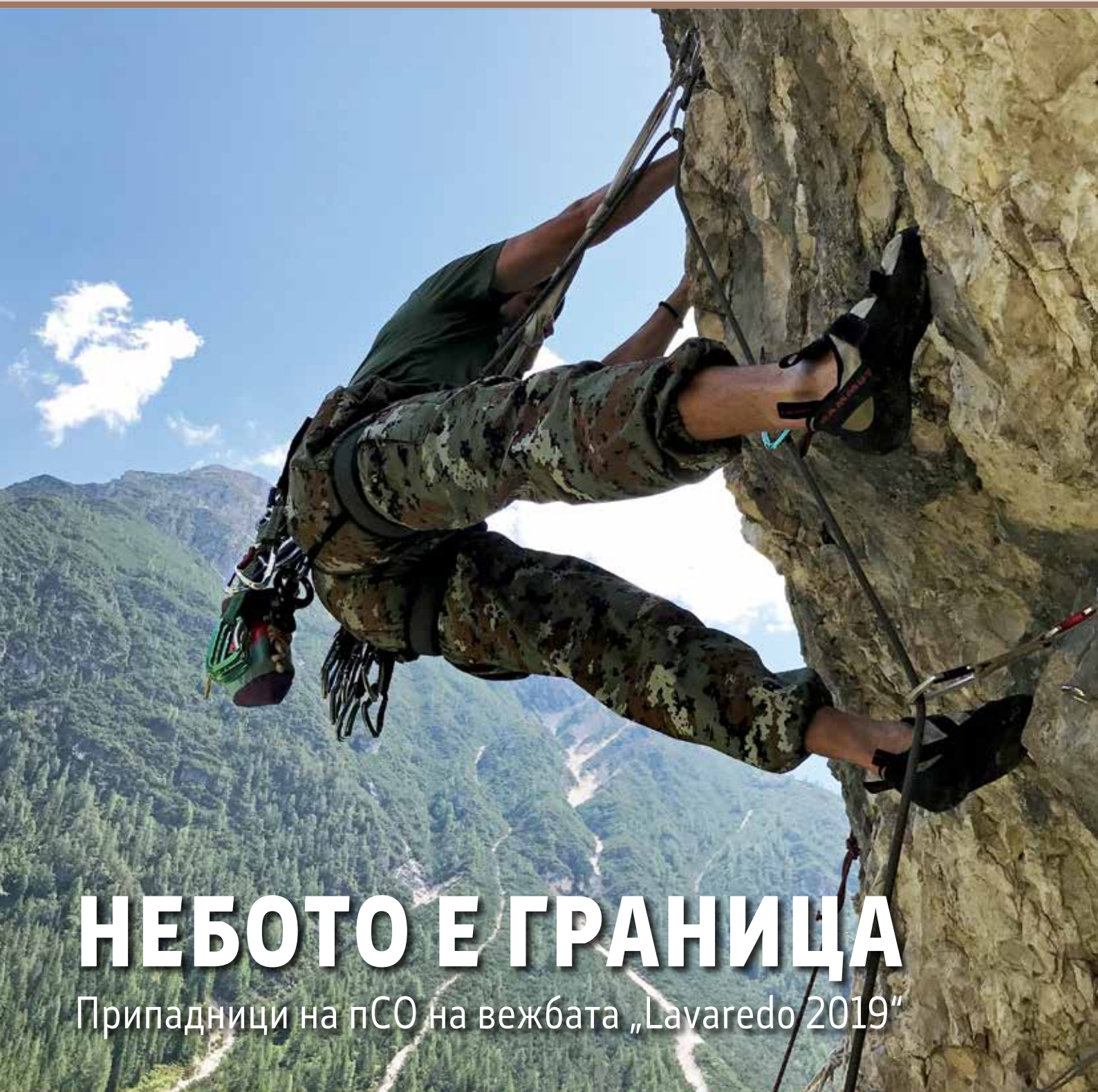

Број 118
Август 2019

ISSN 1857-6710

МАГАЗИН НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ОДБРАНА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

НЕБОТО Е ГРАНИЦА

Припадници на пСО на вежбата „Lavaredo 2019“

поддршка на мирот, справувањето со толпа, борба во населено место, постапка за справување со МЕС, давање прва помош и медицинска евакуација со хеликоптер и реализацијата на односите со јавноста во меѓународни операции.

Кампусот го затвори заменик-министерот за одбрана, Беким Максоти, кој притоа истакна „Партнерствата кои ги направивте за овие десет дена, сè што научивте и споделивте, ќе останат засекогаш во вашите умови и срца. Пријателствата кои ги создадовте со питомците од 12 земји и со студентите од универзитетите ќе бидат вечни“. На затворањето на „Летниот кампус“, помеѓу останатите, присуствуваа и директорот на ГШ, генерал-мајор Зоран Милевски, директорот за одбранбено планирање во австриското Министерство за одбрана, генерал-мајор Јохан Франк, како и командантот на TRIDOC на Косово, бригадниот генерал Илфете Спахиу.

содржина

ШТИТ ■ година XI ■ број 118 ■ август 2019

Инфо	5
НАТО-активности Воздушно патролирање на НАТО	6
НАТО-армии Вооружените сили на Словенија	8
НАТО-стратегии Стратегија на флексибилен одговор	12
На прва линија Борба против лажни информации	18
Едукација Карактеристики на токсичното лидерство	22
Вооружување Пиштол „М57“	32
Вооружување „Canadair“	34
Вооружување Автоматска пушка ШАК-12 - Ново чудо на руската воена индустрија	40
24 часа Воени снајперски натпревари	45
Незадолжително Чудни поводи за вистински војни	46
Низ историјата Историја на конфликтите во Нигерија	52
Филм „Герника“	56
Таор – родното место на Јустинијан Први	58

Јубилеи

Во овој број на „Штит“, освен редовните рубрики и написи од постојаните соработници, добивме прилог од припадник на Сквадронот на транспортни хеликоптери, кој е во состав на Воздухопловната бригада на Армијата на Република Северна Македонија. Авторот во текстот се осврна на јубилејот на неговата единица – 25 години постоење и оперативност како транспортна воздухопловна компонента на македонското Воено воздухопловство. Одбележувањето на јубилејот е тесно поврзано со воведувањето во оперативна употреба на хеликоптерите „Ми-17МТ“, со кои комплетно македонска посада го направи првиот лет со хеликоптер кој носи македонски ознаки и македонско знаме. По повод овој настан, во единицата беа поканети и присуствуваа членовите на посадата кои го изведоа тој лет, а кои денес се пензионирани пилоти и техничари-летачи, но и почесни припадници на Военото воздухопловство. Сквадронот на транспортни хеликоптери продолжува и понатаму да биде столб на транспортната воздухопловна компонента на Военото воздухопловство. Сквадронот и во иднина ќе продолжи да се развива, како во однос на персоналот, неговата стручност, компетентност и професионалност, така и во однос на воздухопловите со кои ќе оперира, нивна модернизација, зголемување на оперативните капацитети и способности и задржување на нивото на компатибилност со останатите НАТО и партнерски земји. Како редакција бевме поканети да присуствуваме на одбележувањето на јубилејот – 20 години од промоцијата на првата генерација македонски офицери, коишто целосно се школувани на Воената академија „Генерал Михаило

Апостолски“ во Скопје. Овој свечен јубилеј го одбележува настанот кога за првпат по осамостојувањето и по донесувањето на Законот за формирање на Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“ во 1995 година, од академските клупи во 1999 година се произведоа 123 офицери за потребите на Армијата според комплетно сопствен и нов концепт на школување, усогласен со северноатлантските стандарди и според зацртаната определба на нашата државата за прием во НАТО. Во месец јули на армискиот полигон „Криволак“ се одржа и јубилејниот, десетти по ред „Летен кампус“. На отворањето на овој уникатен проект кој десетта година по ред ги сплотува питомците и студентите на земјите-членки и партнерските земји, заменикот-министер за одбрана Беким Максuti истакна дека овој јубилеен, десетти по ред кампус, се реализира во година во која нашата држава ќе ја исполни својата стратедиска цел – членството во НАТО. „Северна Македонија ќе стане полноправен член на НАТО-алијансата и кадетите од нашата Армија многу скоро нивните пријатели од земјите-членки на Алијансата ќе можат да ги наречат не само партнери, туку и сојузници“, рече Максuti. Во годината на големите очекувања, во пресрет на Самитот на НАТО во Лондон и одбележувањето на големиот јубилеј – 70 години од формирањето на НАТО како најголем воено-политички сојуз во светот, посакуваме припадниците на Армијата на Република Северна Македонија да го прослават овој голем јубилеј како рамноправни во големото семејство на НАТО и со своите способности и вештини рамноправно да придонесуваат кон светскиот мир и безбедност и да бидат дел од уште многу национални и колективни јубилеи.

д-р Жанет Ристоска

ШТИТ
е магазин на
Министерството
за одбрана
на Република Северна
Македонија

Излегува од печат
еднаш во месецот

Издавач
Министерство за одбрана
на Република Северна Македонија

Претседател на Издавачкиот совет
Радмила Шекеринска

Главен и одговорен уредник
д-р Жанет Ристоска

Редакција:

Умит Реџеџи
(ликовно-графички и технички уредник),
Ксенија Митева
(лектор);
Кристина Илиевска
(новинар, фотографии)
Панде Димоска
(новинар)

Печати:
„СТУДИО НАМПРИНТ“
ДООЕЛ Скопје

„Орце Николов“ 116
1000 Скопје

Телефони: 02 3128 276
www.mod.gov.mk;

Ставовите содржани во написите на надворешните соработници не ја презентираат официјалната политика или ставовите на Министерството за одбрана.

ПРИЈАВИ КОРУПЦИЈА
0800 50030

Историја на конфликтите во Нигерија

Античката историја на Нигерија започнува неколку илјади години пред новата ера, период во кој бројни антички африкански племиња живееле во Нигерија и кои преставуваат автохтоно население на Нигерија. Една од најпознатите империи пред со овој регион да завладеат Британците е империјата Бенин (Benin Empire), чиј владетел бил Оба (Oba) од Бенин (Benin). Други племиња како Нри Царството (Nri Kingdom), исто така, биле присутни овде, особено во Источниот регион. Сонгхаи Империјата

(Songhai Empire) исто така била присутна во Нигерија. Во текот на XI век Нигерија започнува да се исламизира преку хауските држави (Hausa States).

Во 1851 година, британските сили го зазеле Лагос (Lagos), кој подоцна бил анектиран во 1861 година. Во 1901 година Нигерија станува британска колонија, сè до 1960 година. Во 1963 година Нигерија станува независна држава со републиканско уредување, но под воена диктатура. Непосредно после прогласувањето на независност на Нигерија од 1966 до 1979 година,

преовладува периодот на интеррегнум, односно воспоставување на воен систем на владеење. Воената влада дејствувала преку употреба на декрет. Уставот и неговите измени биле целосно игнорирани и во почетната фаза на военото владеење бил прогласен декрет за обединување од страна на воениот владетел, генералот Иронси. Барањата за непочитување на уставот и обединување на сите законски акти и нормативи во таканаречен „обединувачки декрет“ биле исполнети со силни опструкции од страна на опозициските партии.

Суспензијата на уставот воведе воен систем на управување. Органите на воената власт претставувале највисоко владејачко тело, организациски претставени преку Врховниот воен совет (BBC), кој ги опфаќал сите воени и паравоени формации, како и поголем дел од извршните и судските органи. Со сето ова што погоре го наведовме, воениот систем целосно го неутрализираше уставниот систем. Во 1967 година се формира Независна Република Биафра (Biafra), која кон крајот на 1960-тите и почетокот на 1970-тите е во тригодишна војна со Нигерија. Во периодот од 6.7.1967 до 13.1.1970 година се случува тригодишната војна за која причината е отцепувањето на југоисточните провинции на Нигерија и нивно прокламирање во Независна Република Биафра. Создадена како колонијална творба на Британија, Британија била поделена главно на муслимански дел на север и главно христијански дел на југ. Со прогласувањето на независноста на Нигерија од 1960 година, се создаваат три провинции кои имале племенски карактер: Хауса и Фулани на север (Hausa, Fulani), Јоруба (Yoruba), југозападно, и Игбо (Igbo) на југоисток. Конфликтите помеѓу наведените племенски етнотети започнуваат од 1966 година, односно со воспоставувањето на милитаристичка власт во Нигерија. Притоа, генералот Џонсон Агуји Иронси (Johnson Aguiyi Ironsi), кој припаѓал на племенската заедница Игбо, станува претседател. После неколку месеци следува контра државен удар од страна на племенските заедници од северниот дел на Нигерија. Генералот Агуји Иронси бил убиен и на 30.5.1967 година провинциските области на Нигерија со мнозинство на племенската заедница Игбо, стравувајќи дека ќе бидат маргинализирани, прогласуваат независност и создавање на нова Република Биафра.

Во текот на 1970-тите години, на регионално ниво, доктрината на „Пакс Нигеријана“ (Pax Nigeriana) ја обезбеди визијата за нигериско раководство низ цела Африка и беше проследено со извештајот „Адедеџи“ (Adedeji Report) од 1975 година, со кој се зацврсти безбедноста на другите африкански држави преку целите на надворешната политика на Нигерија. Јасните геостратејски предности и природните богатства на Нигерија ја позиционираа како природен лидер во Африка, особено во подрегионот на Западна Африка, но сето ова беше намалено преку комплексноста на внатрешните предизвици на земјата. Меѓутоа, со текот на времето, постколонијалното искуство на Нигерија се одвиваше по линиите предвидени од критичарите

и мошне брзо се карактеризираше со корупција, лошо политичко владеење, интерни конфликти, континуирана растечка нееднаквост и економија која е целосно зависна од нафтата и приходите од природен гас. Внатрешните поделби и тензии во однос на етничката припадност, регионалните баланси на моќ и посовремените религиски правци кои се изградиле во изминатата деценија, создаваат континуирана нестабилност во различни делови на земјата. Во некои региони насилството станало хронично, во смисла дека е речиси постојан дел од секојдневниот живот и свест, изразени во форма на внатрешни комуникациски спорови околу ресурсите и моќта; религиозно и политички мотивирано насилство; судири меѓу недржавни и владини актери и разни акти на насилство и криминал со нафта, киднапирање и грабеж. Подигањето на Боко Харам и исламистичкиот бунт на северниот дел доведе до тоа

Нигерија е држава со федеративно демократско уредување и се наоѓа во Западна Африка. Граничи со Камерун и Чад на исток, со Бенин на запад и со Нигер на север. На југ Нигерија граничи со Гвинејскиот Залив кој излегува на Атлантскиот Океан. Нигерија има 36 градови, а нејзин главен град е Абуџа. Нигерија во својата богата историја имала повеќе империјални владетели и култури, споредено со другите држави на африканскиот континент

некои да шпекулираат дека Нигерија е на пат кон граѓанска војна која потсетува на војната со Биафра кон крајот на 1960-тите, што за неполни три години резултираше со смрт на околу 1 милион лица. Реконсолидација на републиканското уредување и на уставот во Нигерија се случува во 1979 година. Во текот на 1980-тите години Нигерија е под воена диктатура – од 1983 до 1985 година е под диктатура на генерал-мајорот Мухамад Бухари (Major General Muhammadu Buhari). По падот од власта на овој генерал, во текот на 1993/94 година, власта ја презема генералот Сани Абача (General Sani Abacha), кој е креатор на четвртата Република Нигерија во 1999 година. На 5 мај 1999 година беше усвоен нов устав со кој беше воспоставен повеќепартиски систем во Нигерија. Демократијата беше повторно воспоставена во 1999 година, откако Олусегун Обасанџо (Olusegun Obasanjo) беше избран за претседател на Нигерија, кој во 2003 година беше реизбран. На парламентарните избори во 2007 година, Умару Јар-Адуа (Umaru Yar'Adua) стана претседател на Народната демократска партија (НДП) и победи на изборите. Кон крајот на 2010 година, на власт во Нигерија доаѓа д-р Гудлук Џонатан (Dr Goodluck Jonathan), а во текот на 2015 година на парламентарните избори е поразен од страна на новиот претседател на Нигерија, Мухамад Бухари (Muhammadu Buhari). Помеѓу 2006 и 2009 година, милитантната група наречена MEND (Movement for the Emancipation of the Niger Delta МЕНД - Движење за еманципација на делтата на Нигер, е една од најголемите милитантни групи во Нигерија која протестираше против сиромаштијата на регионот и покрај нафтното производство и извоз коишто растат во континуитет. Во 2009 година нигериската влада изврши општа амнестија на насилствата, која во периодот од 2006 до 2009 година ги изврши

оваа милитантна група, а која беше обострано прифатена. Но, во текот на 2016 година, голем дел од програмата за амнестија на претседателот Бухари предизвика понатамошни немири. Од 2016 година, нападите во голема мера беа спроведени од страна на милитантната група МЕНД, така што истите беа насочени кон големи нафтоводи и предизвикаа големи економски последици. Другиот елемент од политичката „статус кво“ состојба се „неизлечените рани“ од граѓанската војна на Нигерија со Биафра (1967 - 1970 година), која резултираше со пораз на сепаратистичките сили на Биафра од страна на федералните нигериски вооружени сили и со смрт на повеќе од еден милон лица.

Континуираните конфликти во Нигерија со бунтовничките групи и корупцијата на сегашната власт ја загрозуваат националната безбедност и политичкиот интегритет на најнаселената држава во Африка. Од 2011 година, Боко Харам, една од најголемите исламистички милитантни групи во Африка, спроведе серија на терористички напади врз верски и политички цели, националната полиција и војска, како и кон неселективно напаѓање на цивили на пазари и други прометни места. Киднапирањето на повеќе од двесте девојки од нивните училишта во текот на април 2014 година привлече меѓународно внимание на актуелната закана од Боко Харам и неможноста на владата ефикасно да се справи со оваа милитантно-исламистичка група. Во преговорите помеѓу Боко Харам и нигериската влада, посредувани од Меѓународниот комитет на Црвениот крст, резултираше со тоа што за краток временски интервал беа ослободени 103 девојки.

Претседателот Мухаммаду Бухари (Muhammadu Buhari), поранешен воен диктатор кој го порази поранешниот Гудлук Џонатан (Goodluck Jonathan),

Нигерија има сериозни и комплексни политички проблеми, како: нееднаквоста, корупцијата, нафтените спорови, нарушување на националниот идентитет, големи класни разлики во која има класи на многу богати и екстремно сиромашни граѓани и континуирани напади од страна на Боко Харам. Повеќегодишниот конфликт на Нигерија со Боко Харам предизвика хуманитарна криза од регионални размери. Оваа криза резултирала со над 20 000 убиени лица и околу 3 милиони раселени лица

беше избран во 2015 година под мотото за ефективна борба против тероризмот, но економските и политичките предизвици во Нигерија ја усложнија борбата против Боко Харам. Покрај воениот конфликт, континуираната нееднаква дистрибуција на приходите од нафта, високите нивоа на корупција и насилството во регионот претставуваат сериозни безбедносни предизвици за нигериската власт. После кулминацијата на терористичките напади од страна на милитантно-исламистичката група „Боко Харам“ во текот на 2014 и 2015 година, бројот на извршени напади од страна на „Боко Харам“ драстично се намалува.

Нигериските воени сили потпомогнати од државите: Бенин, Чад и Нигер го потиснаа влијанието на „Боко Харам“ во неколку провинции во североисточниот дел на Нигерија, но овие милитантни групи сè уште имаат контрола во неколку села од овој регион каде што вршат континуирани напади, и тоа врз жени и деца. Репацијата помеѓу „Боко Харам“ и другите исламистичките групи би можеле дополнително да ја интензивираат загриженоста за регионалната безбедност во Нигерија и околниот регион. Ова може особено сериозно да го констатираме од март 2015 година, кога „Боко Харам“ се заложи за верност и лојалност кон Исламската држава. Ова беше и главната причина поради која САД ја зголемија својата воена помош и распоредија триста војници во Нигерија во обид да помогнат во борбата против „Боко Харам“. Како најголем африкански производител на нафта, безбедноста на Нигерија е важна за регионалната безбедност и за американските економски интереси.

Најавата на нигериската Влада во 2016 година било дека повеќето упоришта на

„Боко Харам“ се разбиени и уништени. Но, за жал, нападите од страна на „Боко Харам“ продолжиле и во текот на 2017 година во градот Мадегири (Madeguiri), во близина на басенот на езерото Чад, камповите, универзитетите и џамиите. Бегалците од Нигерија во континуитет се соочуваат со големите суши и со глад, особено во североисточниот дел на Нигерија. Конфликтите и насилствата исто така се интензивираа во руралните средини, особено во местото Фулани, и истото беше насочено кон локалните фармери.

Во февруари 2018 година, повеќе од стотина студенти биле киднапирани од милитантна фракција на „Боко Харам“, позната како Исламска држава во Западна Африка (Islamic state from West Africa). Истите беа ослободени еден месец подоцна. Конфликтите првенствено константно се одвиваат во северниот муслимански дел на Нигерија, особено во регионот на Борно, каде што се раселени милиони лица. Во текот на месец јуни 2018 година, нигериската армија објави дека над две илјади раселени лица од овој регион сакале да се вратат. Военобезбедносните сили на Нигерија кои се борат против милитантните фракции на „Боко Харам“ овде, честопати се обвинети за злоупотреба на човековите права.

На политички план, во текот на март 2016 година, за нов претседател на државата е избран Махамату Исуф (Mahamadou Issoufou). Покрај стабилната политичка клима во 2017 година, безбедносната ситуација во регионот на Дифа (Diffa) е променлива по доаѓањето на Боко Харам. Нигер, исто така, се соочува со џихадистички напади и со шверц со дрога во Тилаберу (Tillabéry) и во регионот на Северна Тахоуа (Tahoua). Поради тоа, Владата во текот на 2017 година ја интензивираше вонредната состојба во овие региони, така што го зголеми бројот на военобезбедносните сили и започна нова здружена воена операција.

Во текот на јули 2017 година во Бамако (Bamako), земјите од Г5 Сахел (G5 Sahel countries) (Буркина Фасо, Чад, Мали, Мавританија и Нигер) G5 Sahel countries (Burkina Faso, Chad, Mali, Mauritania and Niger), по иницијатива на Франција започна здружена воена операција (joint force operation) со вкупна бројка од 5000 војници, кои имаа задача заедно да го патролираат и да го обезбедуваат регионот на овие земји преку операцијата „Баркхан“ (Operation Barkhane) за борба против тероризмот. Покрај наведените 5000 војници од земјите Г5 Сахел, Франција има распоредено околу 4500 војници кои имаат задача да ги обучуваат

Нигерија е во зенитот на меѓународната стратегија за борба против тероризмот. Присуството на САД последнава декада е константно. САД градат воена воздухопловна база која користи воени дронови за извидување, чија вредност се проценува на над 110 милиони долари, во близината на градот Агадез (Agadez). Според воените експерти на САД, ова е досега најголемиот меѓународен проект на воздухопловните воени сили наменет за извидување, патролирање и воена поддршка на цивилното население во овој регион

наведените 500 војници на земјите од Г5 Сахел и мировниците и воените набљудувачи на ООН од мисијата за стабилизација во Мали Минусма (Minauma).

Оваа воена операција, која се проценува дека вкупно ќе чини околу 423 милиони евра, еден дел се финансира од горенаведените пет држави, друг дел од средствата се обезбедени преку фондовите на Европската унија. Во извештаите на штабот на здружената воено-оперативна команда се нагласува дека потребна е дополнителна финансиска помош од европските билатерални партнери за оваа здружена воена операција, како и од САД. Засега Франција се обврза дека наредните пет години ќе обезбеди околу 200 милиони евра преку сопствени, односно национални фондови, потоа преку фондови на ООН, Светската банка и Европската унија за борба против сиромаштијата во земјите од Сахел.

д-р Андреј Илиев

